

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomdáiban Kézdi-Vásárhelyt, hova úgy a lap beltartalmi észt illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvtéri cikkek stb. intézendők.

Nyilvtéri cikkek soronkint 10 krért közöltnék.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — k^t
Fél évre . . . 3 frt — k^t
Negyed évre . . . 1 frt 50 k^t
Külföldre 1 évre 8 frt — k^t
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyharmados garmond-sorért vagy annak terfogataért 4 krajczár.
Ezenkívül minden beiktatásnál 80 krajczár belyegdíj fizetendő.

A mai erkölcsi élet.

Kézdi-Vásárhely, 1889. nov. 6.

Az egymást érő szenzációs hírek, melyek leginkább dominálnak megyénkben, szomorú bizonyítékot nyújtanak az erkölcsi életről.

Alig ért véget a postarablás, a sepsiszentgyörgyi embergyilkolás, már a harmadik eset is, a dálnoki Miklós Imre megölésében előadta magát. Nincs szándékunk erkölcsi predikációt osztogatni, sem pedig érzékenkedő unalmasságokat regisztrálni, egyedül magát a közbiztonság, az általános jóllétet sértő immoralitást érintjük, mely a romlott »én«, romlott társadalomból úgy foly, hogy nemcsak kvalifikálatlan individuum, de értelmes egyéniségek is belevegynének.

Ha egy, a ki a szülőktől csak káromkodni tanult, kiben a vallásos érzületet az erdők végtelenje, a csudásan kelő és hunyó nap, a romboló vihar és a mélységesen csendes éj támaszta és növeli, csak a ki a sejtélemszerű fogalommal bír az enyém és övé fogalmáról, a kinek erkölcsi lényge a legelső fokon áll: a néptelen országoton megtámadja az utazót, kirabolja és megöli, nem igen ad okot arra, hogy az erkölcsi hanyatlás általánosságban következtessük az ő mételyszert erkölcsi állapotából. Nem ad pedig azért rá okot, mert az ő bűnös tette nem a társadalmi erkölcsök romlottságából folyik, nem a társadalomban uralkó mételyszert nyert uralmat szívének lángja felett. Hiszen ő úgy szólván nem élt társadalomban, az ő világa a néptelen puszt, vagy a rengeteg erdő volt és alig társalgott mással, mint a vadon virágaival, a suhanó széllel. Az ily ember csinálta bűn tisztán és kizárólag csak az ő énjével van összeköttetésben és mitsem bizonyít mást, csak azt, hogy ő az egy ember romlott, vadállati természettel bír, a ki hibázott társadalmi befolyás nélkül is megbűnhődik maga magával.

Egészen másképp áll azonban a dolog akkor, ha nagyobb szabású bűnt olyan egyén követ el, a ki gondos nevelésben részesült, a ki kellő műveltséget sajátít el, a ki tudatával bír a bűnnek és jól ismeri a különbséget az enyém és tied között. A ki a művelt társadalomnak egyik tagja. Ennek az egyénnek bűne már nem annyira saját énjéből foly ki, mint inkább a társadalmi erkölcsi hanyatlásból. Bűne alapját az képezi, hogy az erkölcsi érték hanyatlását tapasztalta abban a körben, a mely körülvevő; az mételyszerte meg lelkét annyira, hogy nem tudott ellenállni a bűnnek. Ez állítástomat eléggé igazolja a megyénkben történt szenzációs esetek közül a sepsiszentgyörgyi postarablás és gyilkolás, a gelenczei emberölés. Az előbbi esetben értelmes bünszerzők, a másik drámánál pedig az értelmiségnek bizonyos fókán álló egyéniség játsza a szerepet.

Salati András sepsiszentgyörgyi és Czárán Ede gyergyói egyének, kik vagyonos kereskedők voltak, a lejtőn addig-addig csuszak lefelé, míg a renyheség eléggé jónak talált minden eszközt arra, hogy a komoly munka fáradsámaiktól megkímélten szerezni lehessen és élni — minél kevesebb gondal. Ugyanis az idegen vagyon utáni vágy uralmat nyer az erkölcsi józanság felett. Könnyű szerrel

lép mindkettő az élet súlyosztójára, csak hogy fokozott igényeit kielégíthesse. A hanyatló erkölcs mágnesse vonzza őket. A dráma első része mihamar megtörténik. És mi történt? A bűnért mindkettő megkapja a büntetést és egyik sem javult a lelket tisztító szenvedés ideje alatt. Összekeverülnek. Az egyik a fogházba kerül ki, a másik a szabad életet használja fel az értelmi bünszerzésre, aljas tervet sző a rendőrségi vizsgálat szálainak összekuszálására. Mindkettő egyszerre dolgozik, hogy az általuk felbérelt tettesek megmeneküljen, a bűn büntetlenül maradjon. A mi ezután van az ismeretes.

A gelenczei embergyilkolásban feltűnően beszél a társadalom erkölcsének devalvációjáról. Az esetben nemcsak a bűnös »én«, de közremunkál a társadalmi immoralitásból folyó megromlottság is, mely másnak bűnét elhallgatja. Hogy a hiena-ember végzetes tettét elkövette bámulatra kelt, de az, hogy a tragédiának egyik szerepvivője a halottkém, Fejér Károly, a társadalomnak egyik értelmes tagja, tíz forinttal a bűn elleplezésére megnyerhető volt — az elszomorít.

A sepsiszentgyörgyi nőgyilkosság, mely egy kocsis által holmi szerelem s az abból folyó pénzvággyal indult történet, egy nöcselédet rejtett meggyilkolva a zajló jég alá; a szintén sepsiszentgyörgyi gyilkolás, mely a múlt hetekben egy oláh emberben újabb áldozatot hozott; a dálnoki emberölés, mely mai számunkban regisztrált módon egy jóralvó életet oltott ki, mind-mind a műveletlen lélek bűnös következményei. E nyers elem kevésbé bír az emberi társadalom szükségessé fogalmaival, az erkölcsi érzék benne csaknem annyi, mint mennyit a természet fűsége, vagy félelmes nyilvánulásai megteremtettek, ámdé, ki ismeri a különbséget az enyém és tied között, ki a művelt társadalomnak tagja, annak bűne méltán aggaszt, mert az, az erkölcsi devalvációt azon körben tapasztalta, a melyben mozgott.

Látva, tudva a felsorolt eseteket, melyek mint büntények is a ritkák közé tartoznak, nem kétségtelen-e, hogy ezek mitsem bizonyítanak mást, mint azt, hogy ezekben a borzasztó büntényekben nemcsak a közvetlenül szereplők hibásak, hanem maga a társadalom is, a mely szülte, nevelte és tanította őket.

Az erkölcs hanyatlóban van, a hibák és bűnök egész legiója nyújt példát és arra csábitja az egyeseket, hogy a rombolás munkájában ők is részt vegyenek, megsemmisítve a maguk erkölcsi lényét is.

A Salati, Czárán és Fejér-féle bűnügy nem azért megrázó, mert a tettesek kiválóan romlottak, mert egy ember élete elvesztéséről van szó, nem azért aggasztó, mert kivitelen a gyilkosok bizonyos ügyességet és bátorságot mutattak, hanem azért, mert a bűnügy ujjal mutatott az erkölcsi érzet hanyatlására, a társadalom súlyosdására és nyilvánvalólag azt mondja, hogy ily hanyatlás, ily romlottság mihamar megszázaszozoroza az ily esetek számát és mitsem fog érni ott az igazságszolgáltatás, a hol az erkölcsi érzék kihal az emberek közül.

Fejér D. Ignác.

A valuta kérdés. A bécsi Fremdenblatt az érték-kérdésről irt fejtegetéseiben kijelenti, hogy immár közellevőnek lehet tekinteni az időpontot, melyben az 1887-iki vám- és kereskedelmi szerződésben megállapított anket a készpénzben teljesítendő fizetések helyreállítását illető intézkedések megbeszélése végett összeülhet. Az osztrák kormányt e tekintetben mulasztás nem terhelheti; már rég ideje, hogy a magyar kormányhoz fordult az anket összehívása iránt és annak létrejöttét ismételtén sürgette. Wekerle pénzügyminiszter legutóbbi nyilatkozata feljogosít a reményre, hogy a magyar kormány is hozzá fog járulni az előkészítő lépések megtételéhez és megkezdí a tárgyalásokat. Az osztrák kormány a maga részéről, ha Magyarországra az itteni kérést teljesíti, ezt csak megelégedéssel és készséggel fogadná, minthogy az államháztartás rendezése és a valuta szabályozása egymással szoros kapcsolatban vannak.

Ebtartási szabályrendelet.

(Vége.)

7. §. Az ebtulajdonos felelős a kutyája által okozott károkért, ha mindazonáltal a kutya ingerlés következtében okoz kárt, azért az ingerlő felelős.

8. §. A kutyák kinzása tilos.

9. §. A pásztor- és a tanyai kutyák az övről fél-lábszárúig lelőgő lánczon függő kolonczokkal lá-tandók el.

10. §. Minden a mezőn talált magában járó és kolonczokkal el nem látott kutya kóbornak tekintendő és kiirtandó, a mezőn talált kóbor vadász kutyákat az 1883. XX. t.-cz. 14. §-a értelmében a vadászatra jogosult pusztíthatja el.

11. §. A veszettség veszélyének elhárítása cél-jából az ebtulajdonos, ha a kutyáján feltűnő vál-tozást lát, ha a kutya bujálk, vagy egészségi álla-pota előtte gyanussá lesz: tartozik a kutyát el-csukni és zárt helyen lánczra tenni és ezt a község előljárosának bejelenteni.

Ha a kutya még nem marakodott, kiirtása az előljároság értesítése mellett meg van engedve és a kutya a dögtéren elásandó.

A már marakodott gyanus kutyáról való jelen-tést az előljároság beküldi a főszolgabírónak, a ki az ilyen kutyát a tisztí állatorvossal megvizsgál-tatja.

12. §. Ha a vizsgáló állatorvos az ilyen kutyát veszettnek találja: ez azonnal kiirtatik; veszettség gyanuja esetén, vagy ha a fertőzés gyanuja me-rülne fel, tekintettel az 1888. évi VII. t.-cz. 67. §-ára, a kutya biztos helyen megfigyelés alá helye-zendő, s ha itt rajta a veszettség tünetei kétséget kizárólag mutatkoznak, ez kiirtandó, ha pedig a gyanus tünetek elmúlnak róla, a kutya a megfigye-léséből eredő költségeknek a tulajdonos által való megtérítése után, ennek visszaadatik.

13. §. Ha valamely kutyán a veszettség kitört és az kóborolt, a község előljárosága erről a főszol-gabírónak jelentést tesz, ki a szükséghez képest a községben a kutyákat megvizsgál-tatja.

14. §. Ha a főszolgabíró közhírre téteti, hogy valamely községben vagy annak határában veszett vagy veszettségre gyanus kutya kóborol, az 1888. évi VII. t.-cz. 68. §-ában előirt eljárás követendő.

15. §. A veszett kutya által megmart állatokkal azon eljárás követendő, mely az 1888. évi VII. t.-cz. 66. §-ában rendeltetik, és mely az ehhez kiadott rendelet 185. §-ában szabályoztatik.

16. §. Fertőzésre gyanus, veszettségre gyanus, vagy veszett állatok semmi nemű testrészeit, vagy termékeit felhasználni tilos.

17. §. Veszett állatok fekhelyei és állásai az 1888. évi VII. t.-cz.-hez kiadott rendelet 192. §-a alap-ján a 98. §. utasításához képest fertőztelenítendő-k.

IV. Büntető határozatok.

18. §. Kihágást követ el.

a) azon ebtulajdonos, a ki a 4. §-ban érintett bárczát megváltotta, de kutyáján nem viselteti, a

mennyiben a bárca elvesztését nem igazolja, illetőleg be nem jelentette.

b) a ki másnak kutyájáról a bárcazt elidegeníti.
c) a ki más kutyára szóló bárcazt saját kutyáján használja.

d) a ki saját kutyájára szóló bárcazt másnak adja.

e) a ki a kutyáján meghamisított bárcazt viseltet.

f) a ki kutyáját adó alá bementeni és részére bárcazt váltani elmulasztott.

19. §. A pénzbüntetés a beszámítás mérvéhez képest terjedhet I. az előző §. a) alatti és f) alatti esetében, a mennyiben ezen eset az adó alól felmentett kutya által viselendő bárcazra vonatkozik, 50 krtól öt forintig.

II. az előző §. b) e) d) alatti esetben 20 frttól 50 forintig.

III. az előző §. e) alatti esetben 50 frttól 100 forintig.

IV. az előző §. f) pontja esetében a mennyiben adóköteles kutya bárcajáról van szó, minden eltitkolt vagy adó alól elvont kutya után 10 frttól husz forintig.

A pénzbüntetés elzárásra nem fizethetés esetén az 1879. XL. t.-cz. 22. §-ának elvei szerint változtatandó át.

20. §. Az ezen szabályrendeletben érintett egyéb rendelkezések ellen vétők rendőri kihágást követnek el és a mennyiben nem az 1879. XL. t.-cz. 86., 102., 103. és 122., illetve az 1888. évi VII. t.-cz. 154. §. i) és j) pontjai alapján büntetendők, 20 frtig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetében megfelelő elzárással büntetendők.

21. §. Kihágások esetében eljárnak:

a) az ezen szabályrendelet, valamint az 1879. XL. t.-cz. 86., 102., 103. és 122. §-ai ellen elkövetett kihágások esetében első fokban főszolgabíró, városokban rendőr-kapitány, tanácsai kiküldött, második fokban alispán, rend. tanács városokban alispán, harmad fokban belügyminisztérium;

b) az 1888. évi VII. t.-cz. 154. §. i) és j) pontjaiba ütköző kihágások eseteiben harmad fokban a földmívelésügyi minisztérium.

22. §. Az ebadó (díjak) címén befolyt összegek első vonalban állategészségügyi, második vonalban közegészségügyi, esetleg állattenyésztési czélakra fordítandók.

Az idevonatkozó törvényhatósági határozat a bel- és földmívelésügyi minisztérium, a rendezett tanács városok ilyenmü határozatai a törvényhatóság jóváhagyása alá terjesztendők, rendezett tanács városok az e címen befolyt összegeket maguk kezelik; pénzbüntetések tekintetében az 1888. évi VII. t.-cz. végrehajtási utasításának 320—323. §-aiban foglaltak szolgálgván irányadásul az 1888. VII. t.-cz. 154. §. a) i) és j) pontjai alapján befolyt pénzbüntetéseknek a községet illető fele része állategészségügyi czélokra fordítandó és a kis és nagy községek nézve a vármegyei pénztárban cumulative, mint vármegyei állategészségügyi alap kezelendő és a községek állategészségügyi czéljaira a 332. §. második bekezdése értelmében fordítandó.

Végül az 1879. XL. t.-cz. 86., 102., 103. és 122. §-ai alapján befolyt pénzbüntetések az 1887. VIII. t.-cz. 2. §-ában jelzett czélra fordítandók.

A szabályrendelet végrehajtása érdekében kiadott nyomtatványok és bárcazk költségei az ebdij címén befolyt összegekből fedezendők.

23. §. Ezen szabályrendeletnek belügyminiszter ur ő nagyméltósága által leendő megerősítésével, 1886. évi június hó 16-án 2130. alispáni szám alatt az ebeknél gyakrabban előforduló veszteség kiütésének meggátálása iránt, a vármegye képviselő bizottsága által hozott, belügyminiszter ur ő nagyméltósága által 1886. évi december hó 26-án 71181. szám alatt megerősített szabályrendelet hatályon kívül helyeztetik.

Háromszékvármegye képviselő bizottságának Sepsi-Szentgyörgyön, 1889. évi október hó 12-én tartott gyűléséből.

Br. Apor Gábor,
alispán.

Levelezés.

Az „Erdélyrészi Magyar Közművelődési Egyesület” brassómegyei választmánya f. évi október hó 2-én d. u. a brassói magyar casino helyiségében tartotta meg gyűlését.

A választmány tárgyalásának menete és határozatai a következők:

Élénk vitára adott alkalmat az elnökség azon ajánlata, hogy a közgyűlésben a 3 tisztviselő megválasztása itteni előleges candidatio útján, majd közfelkiáltással eszközöltessék. A választmány többsége, alapos okok s érvek felfejtése után — titkok szavazat útján szabad választás eszközlésében állapodott meg.

Hosszu vitakozásra szolgáltatott okot az elnökség azon eljárása, hogy az október 15-én kelt s Koós Ferencz elnök és Szerényi József jegyző

aláírásával kinyomatott és az előbbi választmányi gyűlés hozzájárulásával ez év október 27-ikére megállapított közgyűlés és ünnepély sorrendje megváltoztassák, oly formán, hogy a Székely Mózes emléktábla leleplezése előbb, azután pedig a közgyűlés menjen végbe; mi egy szavazat többséggel elhatározottat.

Az évi számadás a vizsgáló-bizottság által helyesen találtatott ugyan, de annak complicitása a számvizsgálók és pénztáros által is kifogásoltattak. A választmány a felmentvényt a pénztárosnak megadja s utasítja őt, a jelzett irányban javaslata beadására.

Mulasztás terhelté az elnökséget a tagsági díjak beszédetése, s a sok hátralék be nem szolgáltatása miatt. E tekintetekben a pénztáros jogos kívánalmának hely adatott s jövőre nézve az elnökség helyes intézkedésre utasítatván, a szabálytalan eljárásoknak határozottan vége vetetett.

Feltűnést keltett a fiók-cultur-egylet elnökségének azon előterjesztése, hogy a laza ellenőrzést következtében elveszett, 11 forint tagsági díj leírása a kolozsvári központtól kéressék. A választmány tagjai az egyesület pénztárának ily módon megrövidítését nem helyeselve, a 11 frt megtérítési összeget a választmányi tagokra kiróni elhatározta.

A brassói állami főreáliskola tanárainak a cultur-egyletbe 100 frttal történt alapító tagsági belépése: éljenzés közepett — örvendetes tudomásul vétetett.

A kolozsvári központi hivatalos átiratok felolvastatván: tudomásul vétettek.

Dr. Veisz Ignác választmányi tagtársunknak a brassói magyar dalárda érdekében tett indítványa elfogadtatott. — Ez a közgyűlésen tárgyalatni fog.

Józsa Mihály pénztáros név szerint felsorolja azon új tagokat, kik az 1889-ik évtől kezdve 6 évig a cultur-egylet rendes tagjai közé léptek, évi 2 frt tagsági díj fizetési kötelezettséggel.

II.

Az „Erdélyrészi Magyar Közművelődési Egyesület” brassómegyei közgyűlése az 1889. év október hó 27-én az »Európa« című vendéglő dísztermében, mintegy 150 tag jelenlétében ment végbe.

Ezen gyűlést megelőzte a hős Székely Mózes emléktáblájának leleplezési ünnepélye; melyen Végh Mátyás tanár által irt s elszavalt alkalmi óda vonta magára a hallgatók figyelmét. Ezt követte az alkalmi emlékbeszéd előadása Koós Ferencz tanfelügyelő által. Az ünnepély az emléktábla leleplezésével bevégeződött. Nagy kár, hogy a Szegeden kettős kitüntetést nyert brassói magyar jeles dalárda, ezen nemzeti ünnepélyen nem hallatta hazafias összhangzatos énekét! — — — — —

A brassómegyei cultur közgyűlés déli 12 órakor vette kezdetét Koós Ferencz elnök által tartott megnyitó beszéddel.

Erre következett az 1888. évi augusztus hó 19. tartott rendes közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása, melyet Biró és Czinege tanárok kellett volna, hogy hitelesítsék, de mivel ők azon gyűlésen nem voltak jelen — az elnöki felhívásra — e kötetmet nem teljesítették. Egyébiránt ezen jegyzőkönyv ellen semmi kifogás nem merült fel.

Szerényi József másodjegyző a titkári évi jelentést olvasta fel, mely ugyan kellő gondnal és szorgalommal volt kidolgozva, de annak valósága több oldalról kifogásra találván — sokan azt nem akarták tudomásul venni.

E tárgyan első szónok volt Moór Gyula főesperes, ki 4 pontban indokolta kifogásolta az évi jelentést, a mi a népes közgyűlés tagjai között — noha az sima, tárgyilagos és tisztos hangon volt előadva — mégis nagy sensatiót keltett. A szónok alig ért beszédének közepére, már is az elnök a szót töle megvonta. Ekkor Nagy Gyula kezdett szólni, de a gyűlés legtöbb tagja nem engedte beszélni, sőt követelte az első szónok beszédének bevégeztét. Később megint Nagy Gyula igen nagy zaj, közbeszólás és tiltakozás közepett czáfolni kezdte az első szónok érveit; mire elnök engedve a közkívánalomnak, visszaadta a szót az első szónoknak, ki beszédét folytatva, azzal végezte be, hogy az évi jelentést megbízhatatlansága miatt nem veszi tudomásul.

Erre Szerényi József emelt szót, fitymálva az első szónokot s érveit; kéréskedve hivatkozott a kolozsvári központ ráhalmozott kitüntetéseiére, a folytonos zaj és közbeszólás közepett, elég tapintatlanul, mint közgyűlési másodjegyző, ajtót mutatott annak, ki őtet nem akarja meghallgatni.

Most dr. Vajna Gábor, Moór Gyula és Nagy István az elnökséghez benyújtva, írásbeli kifejezést adtak azon óhajtasuknak, hogy az évi jelentés fölött titkos szavazat útján kívánnak határozatni. A titkos szavazás el is rendeltetett s elnök feltéven a kérdést, hogy a közgyűlés tudomásul veszi-e, vagy nem az évi jelentést? Mire az évi jelentés mellett 11 tag keze felemelése által tanuskodott, mintegy 130 tag pedig nem vette azt tudomásul.

Az elnökség tapasztalva a nagy bizalmatlanságot, állásukról azonnal lemondottak s a termet legott mindaketen elhagyták.

Erre a népes gyűlés közepett hang emelkedik, hogy a szabályok értelmében jogunk van az ülést tovább folytatni. S így korelnöknek Nagy István, jegyzőnek Hayden Hugó közfelkiáltással megválasztatott s a gyűlés tovább folytatottatott.

Az ideiglenes új elnökség első sorban nevek feljegyzése szerint számba vette a 68 tag jelenlétét; azután a gyűlés jegyzőkönyvileg tudomásul vette a volt elnökség lemondását s eltávozását. Kitézte a tárgysorozat értelmében az alelnök, első főjegyző és ellenőr megválasztását.

Ennek alapján alelnöknek dr. Vajna Gábor ügyvéd, első főjegyzőnek Kiliny Endre tanár és ellenőrnek Agoston Lajos tanár közakarattal, közfelkiáltás útján megválasztattak.

Az első elnöki és másodjegyzői állomások betöltésére az ülés legközelebb rendkívüli közgyűlést hívott össze — az ideiglenes elnökség által.

Az idő d. u. 2 óráig nagyon előhaladván, a többi tanácskozási tárgyak megoldása a jövő közgyűlésre elhalasztatott — és ezzel a jelen ülés bevégeztetett.

Fejér Gyula s. k.,
év. lelkész és választm. tag.

I.

A brassói ág. ev. magyar esperesség papi értekezlete az 1889. évi október hó 31-én d. e. 10—12 óráig Brassóban tartott meg.

Jelen voltak: Moór Gyula főesperes s elnök, Dendeli Sámuel jegyző, Papp György, Borcsa Mihály, Kis Árpád, Masznyik Gyula, Török József, Bohusz Pál és Fejér Gyula. Távol voltak: Deák Sándor, Horváth László és Örtel János lelkészek.

1. A mult gyűlések jegyzőkönyvei felolvasattak. Hitelesítésük kimondatott.

2. A jegyzőkönyvek alapján számbavétetett, hogy melyik lelkész, miért, mikor és hány ülést mulasztott?

A hivatalosan elfoglalt lelkészek felmentettek, a gyűlésbe 1/3 órával későbbben jöttek és az elmara-dást idejében nem igazoltak az 1—1 frt bírságot a pénztárba befizették.

3. Elnök jelenti, hogy a szaklapok több évfolyamából, több szám hiányzik; az újabb időbeliek pedig kiegészítették és bekötötték.

A gyűlés ezen jelentést tudomásul veszi, a régebbi évfolyamok hiányzó számait még utólag megszerezni — s ha ez lehetetlen volna — ugyis bekötetni határozta.

4. Elnök jelenti, hogy az 1889. évi augusztus hó 1-én megtartott esperességi közgyűlés a körlelkészek vallás és énektanítási jelentéseit felülvizsgálás és szabályszerű jelentéstétel végett hozza által tette, miket ez alkalommal felolvastat, kikérve ezekre az értekezlet véleményét.

A terjedelmes körlelkészi jelentések felolvasattak s a következő megjegyzésekkel tudomásul vétettek:

A) Deák Sándor körlelkész vallási énektanítási vizsgálata, ellenőrzete kiterjedt a brassói, tömösi, újfalusi, krizbai és apáczai iskolákra. Ezeknél alapos szakismerettel s kellő tárgyilagossággal ki lett tüntetve minden iskolánál a vallás és énektanítási eredmény fénye és árnya. E jelentésre a lelkészi értekezlet megjegyzi, hogy a körlelkész a tapasztalt hiányok eloszlására, miért nem állott elő határozott javaslatokkal? Továbbá, hogy miért hagyta tekinteten kívül azon körkörülményt, miszerint az esperesség által megállapított vallástani tananyag, mennyiben lett minden egyes tanító által megközelítve, vagy elérve? Végre, hogy a jelentés, mely egyenesen az esperességnak szól, miért nem ajánlott ennek az egyes buzgó ingyenes vallástani részére évi tiszteletdíjat és elismerő köszönöt szavaztatást?

B) Örtel János körlelkész jelentése szól: Bács-falu, Türkös, Csernátfal, Hosszufalu és Fűrész-

mező vallási vizsgálatáról. A jelentős szorgalommal, szakavatottsággal s elég terjedelmesen lett kidolgozva, de úgy látszik, a rövid vizsgálati időből s a helyi viszonyok nem egészen alapos ismeretéből kifolyólag: egyes tanítóknál szűkmárkulag, a másoknál bőkezűleg lett a hiány és siker feltüntetve. A kedélyes ömlengés és itt-ott a csipős sarkasus sem hiányzott a jelentésből.

C) Kis Árpád körlelkész jelentése felölelte: Zajzon, Tatrang és Püskerecz vallás- és énektanítási vizsgálatának eredményét. A jelentés gondosan, kellő szakismerettel és az esperesség kíváncsiaként, megfelelően volt összeállítva. Feltűnést keltett a püskereci, minden szakértelem nélküli s az ének dallamokait eredetiségéből merőben kivetkezett Bitay-féle hiányos egyházi énektanítás, mely valóban unicum az egész esperességben. Ugy szinte az, hogy a vallástanítás tananyaga tulzott sok s az értelem nélküli bemagolás mellett, az eredmény mégis kevés. Tatrangon meg az volt a speciálitás, hogy az egyházi énekeket közönséges földmivelő emberek tanították, mit az esperességi gyűlés megtudván, azonnal be is szüntetett.

Az értekezlet a körlelkészeket felhívta, hogy jövőben a jelentéseikben felveendő hiányok, észleletek tárgyában egyszersmind határozott javaslatokkal lépjenek fel. Egyébiránt a körlelkési jelentések a mult évihez képest — egy pár hely kivételével — jóval több sikert és előhaladást tüntettek fel, mi örvendetes tudomásul szolgál.

5. Több tárgy nem vétetvén elő, a lelkes értekezlet véget ért.

II.

A brassói ág. ev. magyar esperesség papi és tanítói értekezlete az 1889. évi október hó 31-én Brassóban d. u. 2—5-ig tartott meg.

Jelen voltak: Moór Gyula főesperes s elnök, Dendeli Sámuel jegyző, Pap György, Borcsa Mihály, Kis Árpád, Masznyik Gyula, Török József, Bohus Pál és Fejér Gyula lelkesek. Továbbá: Kövér Lázár, Saurer Mihály, Gyurka József, Józsa Mihály, Terrai István és Stadaach Gyula tanítók.

1. Az 1888/9. tanévről a vallás- és énektanítás ügyében a három járási körlelkész évi jelentése egész terjedelemben felolvasatott.

E tekintetekben a gyűlés a tanító urak jogos felszólalását és helyes megjegyzéseit elfogadván, — a körlelkési munkálatok eredményét az együttes megállapodás szellemében — az esperességi közgyűléshez be fogja terjeszteni.

2. Józsa Mihály indítványozza, hogy a vallás- és énektanítás tananyagának összeállítását, s hónap, hét, nap, óra szerinti felosztását és az egyházi énekek dallama, szövege kijelölését egy bizottság eszközölje.

A papi és tanítói értekezlet ezen indítványt magáévá teszi s a vallás tanítási órák tananyaga részét s idejét esetenként a rendes osztály-naplóba pontosan bejegyezni elhatározza. A munkálat elkészítésére pedig Józsa Mihály elnöke alatt bizottsági tagokul: Kövér Lázár, Saurer Mihály, Barcsai Albert, Sára András, Terray István és Stadaach Gyula tanító urakat kiküldi.

3. Józsa Mihály ajánlatba hozza, hogy a körlelkési jelentések — a biztos és idővös czél elérhetése szempontjából — a gyűlés napja előtt, minden egyes vallás tanítónak írásban adassanak ki; mint most, úgy ennek után is, először a papi és tanítói együttes értekezlethez tétessenek át s a kölcsönös megállapodások és végzések összeállítása után, rövid tartalomban terjesztessenek az esperességi gyűlés elé.

Az idő és alkalmoszerű helyes ajánlat, egyhangulag elfogadtatott.

4. Józsa Mihály szükségesnek tartja, hogy lelkesekből és tanítókból egy bizottság küldessék ki oly czélból, hogy a 12 ev. magyar egyházak az egymástól nagyon is eltérő egyházi ének dallamok a leghelyesebb módon megvizsgáltatván, egyelőre bár az iskolákban mindenütt egyöntetűen taníttassanak.

A gyűlés ezen egyházi ének ügyet nagy fontosságúnak tartván, a munkálat keresztülvitelét át teszi az előbbeni 7 tagu bizottsághoz, melynek szakszerű dolgozatát a legközelebbi gyűlésre kéri és elvárja.

5. Gyurka József az egyházi segédkezők hiánya tárgyában, az ismeretes zarádék végett megjegyzést tesz.

Elnök nevezettnek a kellő felvilágosítást megadta, s utasítja őt ez irányban az esperességi közgyűlés legújabb ide vonatkozó határozatára.

6. Több tárgy nem terjesztvén elő, a papi tanítói közös értekezlet véget ért.

Fejér Gyula, s. k.
ev. lelkes.

Különfélék.

— Megyei képviselő bizottsági tagokat választottak mult szombat K.-Vásárhelytől. A választási elnök Kovács Dániel városi pénztárnok s helyettes polgármester volt. Ezuttal két új tag ke-

rült választás alá. Délután 5 órakor hirdette ki elnök az eredményt. E szerint beadatott 87 szavazat, melyből Bartók Károly polgármester 87 és Kovács János földbirtokos 81-et nyert, kiket elnök megválasztott törvényhatósági bizottsági tagoknak emuniciált.

— Az új járdá lerakás Kézdi-Vásárhelytől f. hó 4-én kezdetét vette. Négyszögű lapos kövekkel s széles és magas köparkányokkal készül az új járdá s egyelőre az ev. ref. templomtól a Szarvas előtti hidig fog terjedni, tehát a város egyik legélénkebb forgalmu utczáját érinti. Az az otromba hid a Szarvas előtt, melynek eddig sem volt semmi czélja s csupán arra szolgált, hogy a közlekedést gátolja, szét fog romboltatni, s helyébe egy csinos kis fedett csatorna készül, s ezáltal a város egy újabb tért nyer. Az új járdá rendszere szerint fognak a piacz többi járdái is jövő évben elkészíttetni. Mi csak gratulálhatunk a polgármester ur erélyének, hogy a képviselőtestület határozatát ily czél-szerű alakban hajtotta végre.

— A kézdivásárhelyi jótékony nő-egyesület két heti pihenés után jövő szombaton ismét megkezdí rendes heti fillérestélyei sorozatát. Ezen estélyre szóló meghívó szövege következő: Meghívó. A kézdivásárhelyi jótékony nő-egyesület a helyi tanácsház dísztermében folyó hó 9-én (szombaton) fillérestélyt rendez, melyre czimedet tisztelettel meghívják: Nagy Ferenczné (szeszgy.) Kiss Károlyné háziasszonyok. Szentpétery Mariska, David Mariska, Fejér Antal, itj. Jancsó Mózes rendezők. Műsor: Szaval Szerváczius Lenke k. a. Felolvas Vajna Károly ur. Kettős dal N. N. urak által. Műsor után táncszüveg. Belépti díj személynként 30 kr. Felülfizetések hálás köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté este fél 8 órakor. Tekintettel, hogy a fillérestélyek jövedelme minő szép és emberbaráti czélt szolgál s tekintve, hogy az őszi fillérestélyek nem sokára véget érnek, közönségünknek a legmelegebben ajánljuk a még hátra levő néhány estélyt szíves pártfogásába.

— Kinevezés. A kézdivásárhelyi kir. törvényszékhez telekkönyvvezetővé K i s s Lajos cs. szeszdai irnok nevezetett ki.

— A Rikánbelőli honvéd-egylet jelen év és hó 9-én délelőtt 10 órakor tartja meg Seps-Szentgyörgy városában a nagygyűlést, melyen igen fontos ügyek fognak tárgyalatni; mire az igazolt honvédek mentől számosabban megjelenni bajtársias tisztelettel felkérnek. Elnök helyettes: L á z á r Mihály, százasos, országos központi választmányi tag. Az egylet jegyzője: Sz á s z Dani, tábornoki őrnagy.

— A kézdivásárhelyi oltár-egyletnek f. évi november hó 10-én d. u. 1½ órakor, K.-Vásárhelytől, a kantai gymnasium nagytermében közgyűlése leend, melyre az érdeklődők, alapítók és rendes tagok tisztelettel meghívattak. A gyűlés főbb tárgyai: 1. Igazgató beszéd. 2. Elnöki megnyitó beszéd. 3. Rudolf trónörökös Ő fensége halála feletti jegyzőkönyvi részvét kifejezés. 4. Titkári jelentés. 5. Püspök ő nmltsnak felmentése az 1887. évi számadásról. 6. A számvizsgáló bizottság jelentése. 7. A vizkeresztí gyűlés eredményének bejelentése és a gyűlésnek jövő évre való elrendelése. 8. Folyó ügyek, indítványok. K.-Vásárhely, 1889. nov. hó 2. Br. Szentkeresztly Stephanie elnök. Bálint László jegyző.

— Baróthon november 2-án törvényhatósági bizottsági taggá Morik Lajos k. jegyző választott meg. Morik ur méltán bírja a nép osztatlan bizalmát, mert a hozzá kötött remények- és benne helyezett bizalomban nem csalódott senki, a jövőért pedig kezes a mult.

— Kézdi-Szentlélek törvényhatósági bizottsági tagokul: Tamás Elek, Szabó Sándor és Kozma János választattak meg.

— Mulatságok. E hó folyamán a nőegyesület által rendezendő fillérestélyen kívül, még két kiválóan érdekes estélynek nézünk elébe. November 17-én mükedvelői előadás a háromszéki „Erzsébet” árvaleány-nevelő-intézet javára, melyben legügyesebb műkevelőink vesznek részt. November 25-én pedig a kézdivásárhelyi kereskedő ifjuság fog társasestélyt rendezni. November hava ellen tehát mulatni szerető közönségünknek nem lehet panasz.

— Necrolog. Alulírtak megdöbbenő fájdalommal tudatjuk dálnoki Miklós Imre földbirtokosnak, engedelmes fiúnak szerető férjnek és édes apának, jó rokonnak, önzetlen igaz barátának élete 43-ik, boldog házasságának 12-ik életévében 1889. november hó 2-án éjszaka 11 óra körül, meggyilkolás miatt, történt gyászos halálát. A megdölgöttnek főlei porsátora 1889. évi november hó 4-én d. u. 2 órakor fog, az ev. ref. egyház szertartása szerint, örök nyugalomra helyeztetni. Béke lengjen porai felett! Dálnok, 1889. november 3-án. Özv. Miklós Imréné Farkas Sarolta, mint özvegy. Miklós Gábor, Miklós Gerő, Miklós István, Miklós Lajos, mint gyermekek. Miklós Lajos és neje Miklós Rózsalia, mint szülők. Id. Miklós Péter, mint nagybátya. Özv. Miklós Zsigmondné szül. Miklós Agnes, mint nagynéne. Özv. Farkas Pálné szül. Farkas Anna, mint anyós. Farkas Ignác ügyész-ségi irnok, mint sógor. Özv. Baritz Antalné Farkas Emilia, mint sógorasszony.

— Rendőrség köréből. Kézdivásárhelyi Lázár János gyeppmester és Gábor Mihály dilettáns kutyapecczér kedden hajnalban azon azándékkal keltek utra, hogy csirkehust fognak reggelire szerezni. Mentek-Mendégéltek s elérkeztek oroszfalvi özv. Barthos Jánosné házához, hol az ereszben több rendbeli szárnyast sejtettek. Az eresz zárját feltörték s egy réczét és 7 csirkét elemltek. Utközben még kézdivásárhelyi Kádár Andrástól loptak el egy tyukot és egy kakast s ezzel szépen hazatértek. A czél tehát el lett érve s a csirkek közül egy néhány azonnal lábasba került s mintha csak a »Székelyföld« tárczájából tanultak volna a csirke rántás mesterségét, oly szakavatottsággal s oly akkurátuson megadtak minden hozzávalót. Amde a legétvágygerjesztőbb pillanatban egy hivataln vendég lépett be: — a rendőrbiztos, kinél károsok korán reggel panaszt tettek volt. A számonkérés alkalmával, hiában állították, hogy a csirkéket a víz hozta, a két jó madár a három-negyedrészen kislütt csirkeutokánynyal együtt a rendőrség elébe került. Az előnyomozat befejezése után, tettesek és a bünjelkért lefoglalt lábas csirkesült, 2 récze láb, mint hangosan beszélő dokumentumok, beszállítottak a kézdivásárhelyi kir. törvényszékhez, s terheltek utközben váltig sóhajtoztak nem az elvesztett szabadság, hanem az elvesztett reggeli felett!

— Véres jelenet játszódott le a mult szombaton Dálnokban. Az eset úgy történt, hogy a községi bíró házánál mulatság volt, melyben résztvettek a bírón kívül a köljegyző és dálnoki ifj. Miklós Imre jó módu földbirtokos is. Körülbelül 11 óra tájban a falusi éjjeli őr azon jelentéssel lépett a bíró házába, hogy valami részeg legények a község házának ablakait beverték. E hirre talpra ugrott az egész társaság és a legények üldözésére indult. A tettesek neszét vették, hogy a hatósági közegek üldözik s különböző irányban szétszaladtak, azonban a bírónak sikerült egyet közülök utolérni, ezen aztán a kemény bírói pálcát úgy megjárattatta, hogy közelebből nem lesz kedve ablakokat bezuzni. A meg bírói pálcázott legény felhasagatot koponyával, súlyos beteg fekszik s életéhez is kevés remény van. Mig az osztó igazság a falu egyik utczájában imigyen szolgáltatott a megsértett jogrendnek példás etégtételt, addig Miklós Imre gyanutlanul ballagott hazafelé s utközben összetalálkozott a garáda legények egyikével Polgár Ferenczcel. Itt valószínűleg szováltásra, majd meg bírokra került a dolog és a vége az lett, hogy Polgár Ferencz kést ragadva, Miklós Imrét úgy szíven szurta, hogy az menten szörnyet halt. A szurás oly heves volt, hogy egy oldalbordát áttörve, az egész szívet átfúrta. A gyilkos véres tette elkövetése után azonnal jelmekült, de a maksai csendőrsparancsoknak, ki az esetről értesült, sikerült másnap reggel kére keríteni. A tettes a kézdivásárhelyi kir. törvényszékhez kísértetett be. A szerencsétlenül járt Miklós Imre f. hó 4. temettetett el Dálnokban nagy részvét mellett. Halálát özvegy és 4 árva siratja.

— „A magyar közmondások könyve” című munka szerző-kiadója lapunk utján tudatja a t. olvasó közönséggel, miszerint műve befejezéséhez közeledik. Miután Szirmai, Dugonics (I. kötet), Ballagi, Erdélyi, Pelkó, Margalics, Lehoczky, Wiegand-Czanyuga és Szvorényi szorosan iyi tárgyu munkáit e művéhez forrásul már használta, most arra kéri lapunk t. olvasót, hogy az esetleg birtokukban levő hasonló tartalmu magyar műveket — nevezetesen Dugonics 2-ik kötetét, Kovács Pál és Noszkó Alajos könyvét — ideiglenes használatra, — valamint a vidékünkön gyűjtött magyar közmondásokat és példabeszédeket f. évi nov. végéig — hozzá beküldeni sziveskedjenek. Műve 1890. elején hagyja el a sajtót s — előre nem látott nagy terjedelme (400—450 lap) s az ez által keletkező nagy nyomdaköltség miatt — nem mint az előbbi felhívásban jelezve volt (1 frt), hanem 1 frt 50 krért rendelhető meg. Az előfizetés vagy előjegyzés pedig legkésőbb f. évi decz. 31-ig eszközlendő, mely időn túl csakis 2 frt bolti áron rendelhető meg a mű. Cím: S i r i s a k a A n d o r Pécsétt.

— Csiksekefalvi Fodor Ignácznak, Csik-Somlyó legelőkelőbb ügyvédjének szomorú története, az egész Székelyföldön mely részvétet keltett, mely a maga valóságában a következő: A nyár elején egy napon elutazott hazulról a nélkül, hogy családjának szolt volna. Komor magaviselete, zavaros lelki állapota aggodalommal töltötték el a család tagjait s addig nyomoztak míg megtudták, hogy a 63 éves ember Romániába utazott. Ettől fogva Fodor Ignácot, a ki a város legbecsültebb emberei közé tartozott s a ki a szabadságharcban mint honvédszázados vett részt, miután hónapokon át a legcsekélyebb nyomára sem lehetett akadni, mindenki örökre elveszettnek tartotta. Az eltűnt ügyvéd leánya azonban, gyermeki szereteténél egész hősiességgel és kétségbeesett szívóssággal folytatta a kutatást. A napokban végre megtalálta öreg atyjának eltemetett holttestét Romániában. Szomorú és megható a története ennek a kutatásnak. A Fodor leánya, a ki Pál István deési pénzügyi hivatalnoknak a felesége, az utolsó három heten akadt nyomra. Mikor Fodor Ignác családjától eltávozott, az uzi szoroson át Romániába ment és a legközelebbi vasúti állomáson a Focsán felé induló vonatra ült. A vonaton román katonák fegyenczeket szállítottak. A szuronyok és lánczok láttára az öreg emberben kitört a lappangó lelki betegség, az üldöztetési mánia és hirtelen kiugrott a gyorsan robogó vonatból. A vágányok mentéről eszméletlenül, sebesülten szedték fel és a focsáni kórházba szállították. Nehány nap múlva a szerencsétlen ember mániájától kergetve, megszökött a kórházból, úgy, a hogy ott volt kórházi ruhájában. A kórházi igazgatóság nyomoztatta a szökevényt, de minthogy hirtelenében nem akadt rá, valószínűleg azért, hogy napfényre se jöjjön az a botrányos felügyelet, a mi a kórházban van, beszűntette az eredménytelen nyomozást. Egy magyar beteggel kevesebb... Nehány nap múlva másfél órai távolságra Focsántól, Pitești közszékel területén egy feloszlásnak indult emberi holttestre akadtak. Hivatalos bizottság konstatálta, hogy a holttest olyan emberé, a ki önkézével vetett véget életének. A hulla kezében véres rozsdától borított beretva volt, melyet a kórházból hozott magával. A bizottság konstatálván a halált, nyugodtan távozott, a nélkül, hogy tovább valami történt volna a holttest személyazonosságának kiderítése végett. De a mit a romániai hivatalnokok közönye homályba burkolt, azt hosszú, kínos fáradság után kikutatta a szerencsétlen áldozat leánya, a történetek után több mint egy negyed év múlva. Megtudta, hogy a vonaton micsoda szerencsétlenség érte az öregot, megtudta, hogy melyik kórházba szállították, s ott értesére adták, hogy Fodor onnan nyomtalanul eltűnt. Ekkor kutatni kezdett a vidéken mindenütt. Így hallotta meg azt is Pitestin, hogy hónapokkal ezelőtt a közszékel határán egy öngyíkoszt találtak, melynek leírásából arra a következtetésre jutott, hogy az az ő apja volt. A hatóság engedélyével felásatta a sirt. Teljes feloszlásnak indult már a tetem. Az ügyvéd leánya azonban hajáról és fogairól ráismert, a focsáni kórház igazgatósága is kétséget kizáró módon konstatálta, hogy a sirban talált ruha ugyanaz, melylyel Fodor Ignác akórházból eltűnt. A holttestet hazaszállították Cs.-Somlyóra, hol e hó 1-én d. u. 3 órakor nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra.

A közönség köréből.*

Nyilatkozat.

Nyilatkozatunkra Breuer Szilárd ur válaszolt. Válasza igen helyesen: rövid. De nem az, a mit mi attól vártunk, ki a bizottság nevében, vagy a helyett válaszolni fog. Mi ugyanis azt kívántuk volna tudni, hogy mi indította a bizottságot arra, miszerint a tüzoltó-szövetkezet közgyűlése által a bíráló-bizottságra kötelezővé tett bírálati szabályzat minden lényeges pontját mellőzte? Miért nem állapította meg a versenyre bocsátott fecskendők minőségét vacuumméterrel, manómetrrel és dinamométerrel? — Miért nem mérte fel a szállított vízmennyiséget stb.? — Breuer urnak, ki a fecskendőről könyveket is ír — lehetetlen nem tudnia, a mit ma már mindenki tud, hogy ezen eszközök nélkül — egy fecskendő minősége felől — szakszerű, alapos véleményt mondani nem lehet, annál inkább, minthogy ezen szabályzatot ő maga is beirta saját ugynevezett tüzoltói zsebkönyvébe. Neki tehát még azon melegsége sem lehet, hogy arról nem birt tudomással. Es ha birt tudomással, mi indította arra, hogy ezeket mellőzte? Allítólag ok nélkül a fa levele sem mozog. De még arra is kíváncsiak voltunk, hogy miért állított a Tarnóczy-féle géphez 10 tüzoltót, s miért a Geittner-féle szintén 100 mm.-es géphez 14 tüzoltó-mezbe bújtatott Geittner-féle gyári munkást? Erre válaszolni Breuer ur lett volna a legilletékesebb, mivel ő nemcsak a jury tagja és jegyzője volt, de ő rendezte tulajdonképen az egész ugynevezett próbát, melynél kizárólag ő rendelkezett. A tényeket válaszban nem tagadja; de hiszen azt, a mi az Isten szabad ege alatt több száz tüzoltó megbotránkozására történt, nem is tagadhatta volna. Helyes volt tehát a tényt beismerie. De talán az illem mégis csak megkövetelte volna, hogy ezen flagrans szabálytalanságok és látszólag részrehajló eljárás melegségére találjon valami indokot. Már legalább elmondhatta volna, hogy a tüzoltó bíráló-bizottság nem tudott szerezni manómetert, vacuummétert, dinamométert, a víz felmérésére litert, vagy kilós mérleget stb. Erre mi ugyan azt válaszoltuk volna, hogy ezekkel szívesen szolgáltunk volna. Továbbá elmesélhette volna, hogy a Geittner-gyár 14 nyomorékját választotta ki és azok nem akaráván magukat megerősíteni, tényleg csak annyi erőb fejtették ki, mint a 10 idegen Herkules stb., stb. De hát reá nézve az mind nem bir fontossággal. Mi neki a bíráló-bizottság korrekt eljárása! Mit neki a tüzoltóság tekintélye, hirneve! Ezzel ő tehát nem foglalkozik. Breuer urra, ugy mint a verseny alkalmával, ugy ma is csak az látszik fontosnak lenni, hogy a Geittner-cég kapta az első díjat; utána egy hosszú pauza, és csak azután kapott, szerinte, még Tarnóczy valami legeslegutolsó díjat; vagy is a Geittner-cég ugy tündökölt a többi felett, hogy azok még csak árnyékát sem érték — a hasból megejtett bírálat alapján. Hogy ki mit kapott, azt mi eddig csak a lapokból tudjuk; mert a bíráló-bizottság minden eddigi gyakorlat ellenére jónak látta bírálatának eredményét a helyszínen elhallgatni. Reánk nézve ez mellékes kérdés, mert hiszen a gép minőségén a bírálat szerencsésen nem változtathat és a közönség gyakran tapasztalta, hogy voltak esetek, midőn a legelső díjat nyert gép nem volt a legjobb. Sőt — öszintén mondván — nem is szerettük volna, ha ily szabálytalan eljárás segélyével a Tarnóczy-gyár kapta volna az első díjat.

Mindenkinek, ki Breuer ur válaszát olvasta, feltűnt, hogy ő jónak látta ezen alkalmat is felhasználni egy hatalmas reklamárra. Kutatunk tehát többben ennek okát, míg végre reá jöttünk. Ugyanis, közkezen forog a f. évben kiadott, ugynevezett tüzoltó zsebkönyvre, melynek szerkesztője és kiadója Köhler István, Breuer Szilárd és Kálmán Géza urak. Ez utolsót nem ismerjük. De hát mi van ebben — kérdi a be nem avatott; mert kevesen tudják, hogy ezen Köhler István ur a Geittner és Rausch fecskendő-gyárának jelenlegi tulajdonosa; Rausch ur veje (Geittner ur a czégből kilépett). Breuer Szilárd társ kiadó ur pedig ugyanazon bíráló-bizottsági tag, ki saját társa Köhler István fecskendője javára a Tarnóczy hátrányára bíráskodott. Most pedig Köhler ur javára reklámoz. Ezeket tudva, természetesnek fog feltűnni, hogy miért érdekli Breuer urat csupán azon kérdés, hogy a Geittner-cég mennyivel nagyobb díjat kapott. Mi és a nagy közönség ezzel nem törődünk. Előttünk a tárgyilagosságnak lebeg. Felhaborodott igazságszeretettünk a felett, hogy oly méltó testület nevében, a milyen az országos tüzoltóság, ily dolgok történhetnek. Természetesen azoknak tudtán kívül, kik annak élén állanak. Bizonyosan lesz gondjuk rá, hogy ez jövőben ne ugy legyen. Nehogy pedig valaki azt higye, hogy ezen ugynevezett tüzoltó zsebkönyv valami ártatlan szak-könyv, felkérjük az érdeklődőket annak megtekintésére Márkus Samu könyvnyomdájában, esetleg a mi irodánkban, (váci-körút, 78. sz. a.), hol ezen-tul egy példány, ha főnökünk beleegyezik, közszemlére lesz kitéve, talni arany-rámában. Nevezetesen kis mű ez; ehhez hasonlót a reklámok hazájában, Amerikában, is csak ritkán tudnak előállítani.

Csak annyit említünk meg róla, hogy hirdetései között csak egy fecskendőgyár található, de az azután kiadó: a Geittner és Rausch cégnek 9, mond kilenc egymásután következő lapon van reklám-hirdetése. De magában a szövegben sem feledkeztek meg róla, illetőleg magukról a társ-kiadó nrak, mert a 152., 154., 156., 158., 161., 164. lapján ott diszeleg a Geittner gyárnak helyisége. A 184. laptól a 190. lapig reklám készítették a kizárólag Geittner cég által képviselt Grether-Witte-féle kapocs számára és elhallgattatik az ennél jobb Rott-féle hazai kapocs, melyet a közgyűlés amannál jobbnak ítélt. Ezen leplezetlen reklámokon kívül majd minden sor egy leplezett reklám. A 273. lapon a miniszterium ajánlatával szemben pedig az állítatik, hogy Tarnóczy Gusztáv fecskendőgyáros nem létezik, tehát nem is ajánlható, (nehogy valamiképen a Geittner gyárnak versenyit csinálhasson). Már akkor gyanusnak látszott ezen tulbuzogás, mert hiszen ha a kiadó urak csakugyan azon hitben éltek, hogy a Tarnóczy gyár nem létezik, akkor hát miért pazarolták reá a tintát és papírost? Kézzel foghatólag más czélt rejtett tehát ezen állítással nem létező rém elleni küzdelem, mert mai nap szokás már a bosszorkányok ellen — melyek nem léteznek — küzdeni. Minthogy tehát mégis jónak látták ellene sikra szállani, legalább nem valószínű, hogy létezéséről nem lett volna tudomásuk. Gyanusnak

tűnt fel, hogy tüzoltói közegek — egy ujonnan létesült gyár ellen kezdtek hol elkeseredett, hol leplezett harcokat, mert az elfogatatlan, buzgó tüzoltónak örömmel kellett volna minden új vállalatot, mely az eddigieknek segélyére lehet a külföldi verseny leküzdésénél, mely ellen az eddigi sikertelenül fáradoztak, a mennyiben ma is még sok külföldi fecskendő jön hazánkba.

Tudjuk mi, hogy a reklámozás szabad mesterség; eszünk ágában sincs attól Breuer urat elriasztani akarni, ha neki ezen társaságban szerkesztő és kiadó vállalat talán hasznára válhatik: de a közérköles és az orsz. tüzoltói szövetség tekintélyének megóvása szempontjából tiltakoznunk kell az ellen, hogy a Breuer ur közreműködésével hozott és fent esetetl itélet érvényesnek tekinthessék, mert a bíróságban részvétel teljes részrehajlatlanságot feltételez. Tessék Breuer urnak elhinni, hogy nehezünkre esett ezen tényeket napvilágra hozni, de igazságszeretettünk és felszólalása kényszerített rá.

Budapest.

Detrich Gyula

Tarnóczy Gusztáv fecskendő-gyárának üzletvezetője.

Grossmann Sándor

Tarnóczy Gusztáv fecskendő-gyárának technikai vezetője és a fővárosi önk. tüzoltó-egylet szakasziparancsnoka.

Rozáry Szaniszló

Tarnóczy Gusztáv fecskendő-gyárának levelezője és az aranyosmaróthi önk. tüzoltó-egylet alparancsnoka.

Flórianz János

Tarnóczy Gusztáv fecskendő-gyárának főszereelője.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Ifj. Dobay János.

Sz. 235—1889.

v. h.

Árverési hirdetés.

Alólint kir. bírósági végrehajtó a kovásznai tekintetes kir. járásbírósnak 1889 ik évi 1771 szám alatt kelt végzése folytán ezennel közhírré teszi, miszerint végrehajtató Horn Dávid 444 frt o. é. követelése s járuléka iránt végrehajtást szenvedő Leobovics Mátyernél kielégítési végrehajtás folytán lefoglalt 444 frtra becsült ingóságok, u. m. 1. A gyulafalvi gyártelep erdős helységében két deszka színbe található fenyő kéreg a színnel együtt. 2. Egy deczimal mérleg nyilvános bírói árverezésen készpénzért el fognak adni, minek a helyszínen leendő eszközölésére határidőül 1889-ik évi november hó 12-ik napjának délutáni 1 órája tűzetik ki, mely árverésre a vevők oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érdeklött ingóságok emez árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 180. §-a szerint, szükség esetében becsároln alól is eladtni fognak; a lefoglalt ingóságok netalán elsőbbségi igénylői pedig figyelmeztetnek, hogy jogait alólint kir. bírósági végrehajtónál Kovásznán és az árverés napján a helyszínen, Gyulafalván az árverezés kezdetéig szabályszerűen érvényesítsék, mert különben igényeik későbbben figyelmen kívül fognak hagyni.

Kelt Kovásznán, 1889. évi nov. 1-én.

Hamar Lajos,

kir. bírósági végrehajtó.

Máriazelli gyomor cseppek.

legbiztosabb gyógyszer minden gyomor bajnak.

Védjegy.

Utóirhatlan hatású az étvágytalanság, gyomor gyengeség, búzós lehellet, savanyú felbőgés, azél rekedés, (kolika) gyomor hurut, gyomor égés, gyomor homok és darta képződés, túlságos elnyelőkodás, sárgaság, undor és hányinger esetében, megszűnt a főfájást (ha az a gyomor elrontását származik) gyomor görcsöt, kemény széklet, székrekedést, az étel s italul turberlett gyomrot kitisztítja, elűzi a bűntörteket, s gyogyit lep, vese, máj és aranyeres bántalmakat. — Egy üveg ára, használati utasítással együtt 40 Kr. kettős üveg 70 Kr. Kőzponti székhely: rakár: Brdy Károly, gyógyszerár Krensiör (Morva ország).

Óvás! A valódi Máriazelli gyomor cseppek sok felelősen utánoztattak s hamisítottak, s ezért valódiakat gyanusnak csak azok fogadtassanak van eszmagolva, s melyek mellékelt használati utasításán az is fel van tüntetve, hogy az Krensiör, Gusek H. könyvnyomdájában nyomtatott.

A keményeszkítés és székrekedés ellen, évek óta legjobb hatásnak bizonyult labdacso is, sokféle kepen hamisítottak, tehát ezek vételénél is vigyázni kell a fenti védjegyre s Brdy Károly, Krensiöri gyógyszerész név alá írástára, melyek minden eredeti dobozon láthatók. Egy doboz ára 20 Kr., egy tekercs 6 dobozzal 1 frt. A pénz előleges beküldése után, 4 tekercs 1 frt., 20 Kr., 2 tekercs 2 frt., 20 Kr., 3 tekercs 3 frt., 20 Kr. ért. eszmagolva s postabér mentesen küldetnek meg.

A Máriazelli gyomor cseppek és Máriazelli labdacso nem titkos szerek, a gyógyható anyagaiknak összetétele, minden használati utasításban fel van sorolva.

A Máriazelli gyomor cseppek és Máriazelli labdacso kaphatók

Kapható: Kézdí-Vásárhelyt Kovács Ferencz gyógyszerárban; Tusnádon (fűrdő) Dobay Sándor gyógyszerésznél.

* E rovat alatt helyet adunk a közérdeklő felszólalásoknak, de a felelősség a beküldőt illeti. Szerk.